

Posudek vedoucí bakalářské práce

Obor Studium humanitní vzdělanosti, Fakulta humanitních studií UK, Praha 2024

Název práce: Martina Zmijarová

Autorka: Konstrukce genderové identity v kontextu prezidentských voleb: kritická diskurzivní analýza rozhovorů s Danuší Nerudovou

---

Studentka Martina Zmijarová se pustila do zajímavého a relevantního tématu: role médií při konstrukci a reprodukci genderových identit navíc v politickém kontextu prezidentských voleb.

Vzhledem k zvolené výzkumné otázce a volbě žánru textů si však zvolila nelehký úkol. Svůj výzkum zaměřila jak na genderovou identitu (kandidátky na prezidenta) diskurzivně konstruovanou médii, ale také samotnou aktérkou v rámci textů v žánru rozhovorů.

Úvodní část práce – teoretická východiska – považuji za zdařilou. Prostřednictvím teoretické části práce studentka jasně vymezuje výzkumný problém i přístup k jeho zkoumání. K literatuře přistupuje analyticky, kombinuje tuzemské i zahraniční zdroje, prezentuje teorie i data z výzkumů. Již v této části však studentka netematizuje jeden důležitý kontext zvoleného výzkumného problému a to utváření reprezentací/ genderových identit v kontextu rozhovoru.

Nejen pro novinářský rozhovor je charakteristické, že se jedná o konverzaci, kdy novinář klade otázky, vede rozhovor, ale také naslouchá. Během rozhovoru vzniká složitá spleť interpersonálních vztahů a významů. Toto vše by bylo potřeba promýšlet jak na teoretické úrovni při promýšlení diskurzivní tvorby identity v interakci, tak na úrovni metodologické a analytické, což v práci postrádám. Jak v rámci výzkumu konstrukce významů promýšlet vzájemný vliv toho, kdo rozhovor vede a toho, s kým je rozhovor realizován na finální/publikovanou podobu reprezentací v rámci rozhovoru? Zajímalo by mě, jak o tomto studentka uvažovala. Jaké poznatky z teorie KDA by se daly pro toto promýšlení využít.

V metodologické části jsou popsána velmi podrobně metodologická východiska výzkumu. Tato část mohla být i kratší a více zaměřená na argumentaci zvolených metodologických kroků. Stejně tak jako v teoretické části práce mě i v metodologické části chybí reflexe žánru promluv, které byly zvoleny, s důrazem na způsob analýzy. Zkusila by studentka zpětně zvážit, jak povaha žánru promluv vstoupila do utvářených reprezentací? Studentka dále jasně argumentuje výběr vzorku/ promluv, až do posledního kroku, kdy není jasné, jak a proč zúžila svůj vzorek z 19 promluv na 4. Ráda bych, aby toto objasnila u obhajoby.

V práci je vhodně zařazena i reflexe socio-kulturního kontextu. Škoda jen, že jednak s poznatky z něj dále studentka pracuje jen fragmentovaně, nevyužívá je více při interpretaci, tak je to u KDA typické. Potažmo není jasné, proč se omezila jen na kontext v podobě popisu

typu média, potažmo povahy jeho etického kodexu. Proč např. nereflektovala více, kdo je autor rozhovoru, tedy ten, kdo nastoluje témata, klade otázky, reaguje na v průběhu rozhovoru? Zajímalo by mě, jak studentka zpětně přemýšlí o tom, co dalšího tvoří „socio-kulturní kontext“, který by bylo užitečné pro interpretaci významů reprezentace identity prezidentské kandidátky v českých médiích před prezidentskými volbami reflektovat při interpretaci a ukázala to na konkrétních příkladech formulace zjištění.

I prezentace analýzy promluv má své pozitivní aspekty, ale i ty problematické. Studentce se velmi hezky daří popisovat a analyzovat jazykové aspekty promluv, které tvoří dobrý základ pro další interpretace. Všimá si i struktury textů, intertextuality a další prvků, které jsou pro další interpretaci reprezentace identit významné. Nepovažují však za zcela šťastné rozhodnutí, rozdělit text na část věnovanou představení zjištění vyplývající z jazykové analýzy a na část nazvanou „Shrnutí“, kde studentka prezentuje své interpretace zaměřené na povahu reprezentací a jejich legitimizaci. Druhá část nevychází explicitně z jazykové analýzy. Čtenář si souvislost musí jen domýšlet. Shrnutí u jednotlivých rozhovorů mají také kolísanou úroveň zpracování. V první shrnutí se objevují odkazy na další zdroje, prostřednictvím kterých studentka vysvětluje své interpretace. V dalších toto již chybí.

Kapitolu věnovanou formulaci závěrů považují za nejslabší část práce. Chybí jí určitá systematicčnost, přesnost, autorce se nedaří formulovat zajímavá zjištění. Jedním ze závěrů, který autorka formuluje, je odlišnost reprezentací genderových identit v jednotlivých analyzovaných textech (i když výše uvádí, že cílem práce nebyla komparace). Otázkou je, zda pak byly v rámci analýzy identifikovány opravdu v jednotlivých textech „diskurzy“, tak jak diskurzu rozumí KDA (viz. citace z teoretické části: „Společným předmětem zájmu diskurzivně-analytických přístupů je „...hledání pravidelností objevujících se při vytváření významu sociální reality“ (Zábrodská, 2009, s. 67)). Není jasné, proč se studentka rozhodla formulovat závěry k jednotlivým textům? Proč v této souvislosti alespoň nereflektovala více socio-kulturní kontext promluv, které analyzovala.

Text odpovídá formálním požadavkům na bakalářskou práci. Má adekvátní rozsah, obsahuje všechny předepsané části, abstrakty jsou stručné a srozumitelné. Členění textu je přehledné a umožňuje dobrou orientaci.

Práci doporučuji k obhajobě, vzhledem k výše uvedenému navrhuji známku velmi dobře-dobře.

Magdaléna Šťovíčková Jantulová

V Praze 11.9.2024